

Motion till riksdagen 2005/06:Kr281

av **Kent Olsson m.fl. (m)**

Idrottens villkor

Motionen delad mellan flera utskott

Sammanfattning

I motionen ges en hållbar och långsiktig politik för idrotten i vårt land. Det handlar om att ge idrotten på såväl grund- som elitnivå grundläggande och klara spelregler. Det handlar om att förändra politiken så att idrotten på olika sätt kan få en mer kontinuerlig och trygg ekonomisk situation.

Vidare betonas idrottens centrala roll i skolan och vikten av att utveckla handikappidrotten. I motionen understryks också vikten av att det i Sverige arrangeras större internationella idrottsevenemang. Arbetet mot dopning måste fortsatt vara högt prioriterat.

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om idrottens självständiga ställning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att idrotten skall ha friheten att själv bestämma verksamhetens innehåll, inriktning och mål.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om idrottens betydelse i skolan.¹
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om idrottens rätt att äga sina egna arrangemang.²
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ätstörningar.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fördelningen till handikappidrotten.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om studiemedel, studietid i högskolan samt ordsföretråde för elit-idrottare.¹
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om idrottsforskningen.¹
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om motionsidrott.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om elitidrott, stora mästerskap, Paralympics och Döv-OS.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om antidopningsverksamheten.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att idrottsrörelsen bör få en betydligt större andel av spelmarknaden.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avdragsrätt för sponsring.³
14. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om slopande av reklamskatten i enlighet med vad som anförs i motionen.⁴
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om moms på idrottsanläggningar.³
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om idrottens skattefrågor.³

¹Yrkandena 3, 7 och 8 hänvisade till UbU.

²Yrkande 4 hänvisat till LU.

³Yrkandena 13, 15 och 16 hänvisade till SkU.

⁴Yrkande 14 hänvisat till FiU.

Inledning

Idrotten är med sina ca 3 miljoner medlemmar den verksamhet som organiserar flest människor i Sverige. I ca 22 000 idrottsföreningar verkar närmare 600 000 ideellt arbetande ledare. Ingen annan verksamhet engagerar heller så många ungdomar. Totalt är ca 60 % av samtliga barn och ungdomar mellan 7 och 20 år engagerade inom den organiserade idrotten. Men under 1990-talet minskade kommunernas årliga kontanta stöd till föreningslivet samtidigt som idrottsanläggningarnas avgiftsnivåer höjdes. Därtill har idrottens del av spelmarknadens inkomster minskat. Denna utveckling tvingar föreningarna att i ökande utsträckning ta ut allt högre medlems- och deltagaravgifter, vilket vi befarar kan leda till att många familjer får svårt att låta sina ungdomar idrotta i den utsträckning som de skulle önska.

Idrotten har stor betydelse

Idrotten är av stor betydelse för samhället. Genom idrotten blir människor delaktiga i en positiv gemenskap som bidrar till fostran och utveckling och dessutom ger dem en bättre hälsa. Idrottsrörelsen verkar aktivt för alkohol-, drog- och rökfria miljöer. Idrotten bidrar även till friskvården genom att stimulera till regelbunden träning, friluftsliv och andra fysiska aktiviteter. Det är också dokumenterat att fysisk aktivitet ökar människans kapacitet och lust att lära. Regelbundna motionsvanor innebär också att många får en rikare fritid.

Det är ingen tvekan om att idrotten betyder mycket för att skapa en naturlig integration för människor som flyttat hit från andra länder. Det finns många goda exempel, runt om i vårt land, på vad idrotten kan åstadkomma för att växla utanförskap till delaktighet.

Till detta kommer den stora roll idrotten spelar för de många åskådare, tv-tittare, radiolyssnare och tidningsläsare som följer tävlingsverksamheten på olika nivåer.

De många idrottsutövare av världsklass som fungerar som ambassadörer utomlands är en stor tillgång för Sverige. De tjänar dessutom som förebilder för den uppväxande generationen och är en starkt bidragande orsak till den mycket omfattande breddidrotten.

Idrottsrörelsens ställning och det ideella arbetet

Sett mot bakgrund av idrottens betydelse är det viktigt för politiska partier att engagera sig för de framtida villkoren för idrottsrörelsen. I detta sammanhang är det dock av avgörande betydelse att komma ihåg att det ideella engagemanget i idrottsrörelsen sker utifrån människors fria vilja och inte genom

Fel! Okänt namn på

styrning från krafter utifrån eller uppifrån. Den politisering av idrotten som kan skönjas med bl.a. reklam på tröjor för politiska partier tar vi helt avstånd från. Svensk idrott, som i grunden bygger på ideellt arbete, måste hålla en klar rågång mellan politik och idrott. Vi är därför kritiska till hur regeringen ger anvisningar om hur idrotten skall använda de nya pengar den tilldelas. Pengarna från Handslaget minskar idrottens självständighet genom de detaljerade bestämmelserna om hur pengarna skall fördelas. Regeringens klåfingrighet minskar idrottens självständighet.

I Riksrevisionens rapport Offentlig förvaltning i privat regi (RIR 2004:15) påpekas bl.a. att ”regeringen har uttalat att idrottsrörelsen själv skall ställa upp mål för sin verksamhet. Samtidigt ställer regeringen upp mål som rör idrottens verksamhetsgrenar”. Vi anser att idrotten i framtiden skall ges möjlighet att agera självständigt och ha friheten att själv bestämma verksamhetens innehåll, inriktning och mål.

Det stora utbudet av aktiviteter i idrottsföreningarnas regi är möjligt tack vare alla de ideellt arbetande ledarna. Deras arbete utgör en hörnsten i idrottsvärlden och bör stimuleras i stället för att motarbetas genom pålagor och krångel. Detta är särskilt viktigt eftersom alternativet till föreningslivets värdefulla arbete kan komma att ersättas av ökade kostnader för det allmänna.

RF beräknar att de 600 000 idrottsledare som arbetar ideellt lägger ned ca 140 miljoner oavlönade arbetstimmar varje år. Dessa ledare ställer inga krav på betalning för sitt ideella arbete. Men om de gjorde det, och fick betalt motsvarande en fritidsledarlön, skulle det kosta 12 till 15 miljarder kronor per år.

Till betydande del är de ideellt arbetande ledarna föräldrar till unga idrottsutövare och de förmår hålla ut så länge de egna barnen tränar och tävlar. Men sedan tar ofta intresset och orken slut. Detta är illavarslande. Sverige förlorar därigenom många duktiga ledare och tränare med goda kunskaper.

Omsättningen på idrottsledare är över huvud taget stor. De som drabbas av detta är i första hand klubbarna med stor bredd- och ungdomsverksamhet. Idrottsrörelsen har en svår men viktigt uppgift i att bättra ta vara på och utveckla de ledare som annars riskerar att sluta.

Även om bilden är långt ifrån entydig pekar mycket på att det i framtiden kommer att bli svårt att rekrytera dessa ideella ledare. Samhällsförändringar, ökad konkurrens om fritiden och andra faktorer riskerar att göra människor alltmer ovilliga att utan ersättning ägna en stor del av sin fritid åt idrottsledaruppdrag. Med tanke på idrottsledarnas stora betydelse för ungdomar är det viktigt att på alla sätt underlätta rekryteringen av nya ledare, liksom att skapa förutsättningar för att behålla redan engagerade ledare i verksamheten.

Vi tillför i årets budget 20 miljoner kronor till ledarutbildning och stöd till idrottsledare.

Idrotten integrerar

Idrottens idé är universell. De hinder som våra nya svenskar möter på många andra områden förekommer mer sällan inom idrotten. Idrottens regelverk är

lika för alla. Idrottsutövarens färdigheter kan aldrig mätas i etnisk tillhörighet, religion eller hudfärg. Inom idrottslivet möts människor och kontakter knyts som kanske aldrig annars blivit av. Idrotten är en plats för naturlig integration.

Idrotten i förändring

Människors idrottande förändras precis som allt annat i samhället. Nya idrotter uppstår, en del etableras, andra försvinner nästan helt. Den dynamik som kännetecknar idrottslivet är därför spännande och positiv. En växande del av dagens ungdomar, särskilt flickor, väljer att utföra sin idrott på annat sätt än inom det traditionella föreningslivet.

Allt fler uppskattar att idrotta utan att tävla eller träna vid exakt samma tidpunkt varje vecka. Många av dagens unga vare sig kan eller vill binda upp sitt tränande. De vill vara fria att idrotta när de har tid och möjlighet. De vill också vara fria att byta idrott utan att därmed brista i ansvar gentemot lagkamrater. Det nya idrottandet är mer individuellt, det är inte alltid organiserat men lika mycket värt som de traditionella idrottsformerna.

Ett grundläggande samhällsstöd

Idrottsrörelsens allra största tillgång är värdet av medlemmarnas egna insatser och ideellt utförda arbete. Dessa faktorer är avgörande för idrottens framtida utveckling. Den verksamhet som bedrivs av idrottsföreningar, distriktsorganisationer, specialförbund och riksorganisationer bygger, som tidigare understökts, i första hand på ideellt arbete och personligt engagemang.

Idrottens stora betydelse motiverar ett grundläggande samhälleligt stöd. Men det direkta och indirekta stöd som stat, landsting och kommuner lämnar till idrottsrörelsen får inte vara styrande. Det är som tidigare nämnts mycket viktigt att idrottsrörelsen inte byråkratiseras och tvingas in i något slags halvoffentlig roll. Den måste förbli en fri, obunden och demokratiskt uppbyggd rörelse. Det är också av stor betydelse att samhällets stöd inte cementerar de rådande tingens ordning. Nya idrottsformer bör ges samma möjligheter som de gamla och välorganiserade. Idrottens studieförbund Sisu missgynnas, påpekar Riksrevisionen i sin rapport: Offentlig förvaltning i privat regi, genom att Folkbildningsrådet i statens ställe fördelar pengar till studieförbunden. Detta anser vi snarast måste förändras.

Egenfinansiering ger styrka

Graden av egenfinansiering inom idrotten måste bli större. Det minskar bidragsberoendet och ökar möjligheterna för idrotten att agera självständigt. Vi

Fel! Okänt namn på

anser att det är viktigt med ett fortsatt samhällsstöd men konstaterar samtidigt att möjligheterna för idrotten att få en bättre ekonomi i första hand bör ske genom att egenfinansieringen ökar. I syfte att öka egenfinansieringen bör idrotten ges äganderätten till sina egna evenemang. Idrotten skall äga sina matcher och därmed råda över spelverksamhet och TV-rättigheter. Sponsring är också en möjlighet för idrotten att öka sina intäkter.

Här måste klargöras bättre vilka regler som gäller för godkänd sponsring. På annat ställe i motionen redogör vi för våra synpunkter på sponsorfrågan liksom i motion 2005/06:Sk322 av Kent Olsson m.fl. (m).

Idrottens roll i skolan

Fysisk aktivitet och motion är mycket viktigt inte minst för barn och ungdomar. Fysisk aktivitet respektive inaktivitet är en av de viktigaste faktorerna för människors livskvalitet och därmed också för folkhälsan. Allt fler svenskar lider av övervikt. Det är stillasittandet, inaktivitet, som tillsammans med felaktiga matvanor ger övervikt. Folkhälsoinstitutet har gjort en undersökning där det klart framgår att fysisk inaktivitet i alla åldrar starkt ökar risken för olika sjukdomar. Med övervikt är risken större att man drabbas av diabetes, benskörhet, höga blodfetter, högt blodtryck, hjärt- och kärlsjukdomar m.m.

Enligt vår mening måste ämnet idrott och hälsa ges ett större utrymme och fler timmar i skolan. Detta är inte minst viktigt eftersom antalet friluftsdagar har minskat i skolorna, allt fler barn skjutsas i stället för att gå till skolan och möjligheterna till fysiska fritidsaktiviteter därmed minskat. Den svenska skolan ligger i botten i Europa när det gäller satsning på idrott i skolan.

Syftet med idrottsundervisning i skolan måste vara att ge ungdomarna tillfälle till nödvändig fysisk aktivitet och möjligheter att pröva på ett brett spektrum av olika idrotter för att ge impulser till fortsatt eget idrottande. Det finns elever i skolan som under någon eller några terminer inte har en enda timme idrott i veckan. Det är framför allt viktigt att de elever som inte idrottar på fritid får fysisk aktivitet och idrott i skolan. Det ger dem goda vanor och ökar deras möjlighet att leva ett sunt liv.

Vi behöver ett ökat utbud av skolor med en klart uttalad idrottsprofil. På så sätt markeras idrottens betydelse för att bidra till att våra ungdomar ges goda förutsättningar för en positiv utveckling. Vi ser det också som viktigt att man tar till vara på de möjligheter som finns för kommunerna att bygga ut lokala idrottsgymnasier eller samverka om regionala idrottsgymnasier.

Även om övervikt och brist på motion är en viktig orsak till att många ungdomar fått fysiska problem, så har andra ätstörningar – i form av anorexi och bulimi – blivit allt vanligare bland unga flickor, men även bland pojkar. Många av dessa ungdomar är aktiva idrottare.

Anhöriga till ungdomar med ätstörningar vittnar om hur svårt det är att få kunskap och professionell hjälp. Okunskap, skuld känslor och myter lägger hinder i vägen. Här krävs mer forskning, liksom utbildning och information såväl till idrottsledare, lärare, föräldrar som vårdpersonal.

Handikappidrott

Handikappidrotten är synnerligen värdefull och har sin givna plats inom den samlade idrottsrörelsen. Stat och kommun har ett särskilt ansvar att tillse att fler människor med funktionshinder bereds möjlighet att idrotta.

För att förbättra möjligheten för funktionshindrade att redan i skolåldern kunna delta i olika idrottsliga aktiviteter bör ökat utrymme ges inom idrottsläraryrket för undervisning om de särskilda krav detta ställer.

Svenska Handikappidrottsförbundet (SHIF) erhåller medel för sin verksamhet genom RF. Att handikappidrotten på detta sätt får sin del av statens anslag till idrott är naturligt. RF har att tillse att den del av anslaget som SHIF erhåller är rimligt och rättvist.

Vi anser att de ekonomiska förutsättningarna för handikappidrotten skall förbättras genom att en del av de ytterligare medel, som genom den ökning av intäkter från spel- och lotterimarknaden som vi föreslår skall tillfalla idrotten, går till handikappidrotten.

Högskolestudier

Elitidrottare måste ges bra villkor för att kunna kombinera högskolestudier med elitidrott. För att nå den internationella idrottseliten krävs en intensiv satsning under lång tid. Det har dock visat sig mycket svårt att kombinera elitidrott och akademiska studier. Genom sin helhjärtade satsning på elitidrotten har idrottarna svårigheter att uppnå de av CSN uppställda kraven för att få studiemedel. Vi anser att de bör kunna ges dispens för en mer långsam studietakt och ändå erhålla studiemedel. I konsekvens med detta bör också studiemedel kunna utbetalas under en längre tid än tolv terminer. För våra främsta unga idrottare är det viktigt att möjliggöra högskoleutbildning där de bästa tränings- och tävlingsförutsättningarna finns. Därför måste de fåtal högskolestuderande som är elitidrottsutövare ges möjlighet att byta studieort för att på bästa sätt kunna kombinera idrottsutövande med en god utbildning. Det s.k. ortsföreträdet bör därför återinföras.

Forskning och högre utbildning

Idrotten berör – som Sveriges största folkrörelse – en lång rad olika kunskapsområden allt ifrån fysiologi, medicin och teknik till beteende- och samhällsvetenskapliga ämnen. Högre utbildning och forskning inom idrotten spänner över alla dessa områden och är en förutsättning för idrottens utveckling vad gäller såväl barn- och ungdomsidrott som bredd- och elitidrott. Utökad kunskap är värdefull också kring idrotten som folkrörelse och samhällsfenomen. Idrottsrörelsen har själv pekat på behovet av forskning kring kvinno- och jämställdhetsfrågor inom idrotten. Inte minst viktig är denna

Fel! Okänt namn på

kunskapsutveckling som bas för idrottens ledarutbildning. Med tanke på idrottens betydelse för våra barn och ungdomar är det angeläget att idrottsledarna ges goda möjligheter till utbildning som står på en solid vetenskaplig grund.

Skapandet av Centrum för idrottsforskning (Cif) och inrättandet av en självständig Idrottshögskola lade grunden till en förstärkning av svensk idrottsforskning.

Det är naturligt att idrottsrörelsen får ett stort inflytande över de organ som samordnar idrottsforskningen i landet.

Samtidigt som det är viktigt att stimulera och stödja forskning på idrottsrelevanta områden på samtliga högskolor är det naturligt att se Idrottshögskolan i Stockholm som ett nationellt centrum för idrottslig kunskapsutveckling. Undervisningen skall vila på aktuell vetenskaplig grund och ha ett nära samarbete med andra forskningsinstitutioner såväl i Sverige som internationellt.

Folkhälsa – motionsidrott

Människans kropp är skapad för fysiskt arbete. Dessvärre är det dock en stor del av befolkningen som inte motionerar regelbundet. Det är därför viktigt att det finns ett gott utbud av gemensamma rekreativsområden med olika inriktningar såsom grönområden, idrottsanläggningar, motionsspår m.m. Detta bidrar även till en sund och trygg boendemiljö.

En stärkt folkhälsa borgar för ett mindre användande av sjukvård, färre sjukskrivningar och sannolikt högre livskvalitet.

Elitidrott

Elitidrotten har stor betydelse. Den skapar förebilder för ungdomar och andra, skapar större intresse för breddidrotten och inspirerar till motionsidrott. Den är ett fritidsintresse för många människor. Den kan vara ett led i en marknadsföring av Sverige som i sin tur till och med kan förbättra exportmöjligheterna. I vissa fall är förutsättningarna för elitverksamheten goda, men många idrotter har svårt att finansiera elitverksamheten. Stora idrottsevenemang är en stor inspirationskälla för den idrottande ungdomen. Deras underhållningsvärde och betydelse för samhörighet i en stad eller bygd skall inte heller underskattas. Sverige har vid upprepade tillfällen visat att vi är kapabla att arrangera framgångsrika mästerskap och turneringar.

Världsmästerskapstävlingar och Europamästerskapstävlingar är viktiga för både stat och kommun. De ger stora intäkter till samhället och positiv reklam för de städer som arrangerar tävlingarna och för Sverige samt för svensk idrottsrörelse. Som exempel kan nämnas att samhällsintäkterna för friidrotts-VM i Göteborg 1995 beräknades till 225 miljoner kronor. Samhällsintäkterna från 2003 års basket-EM beräknades till 80 miljoner kronor och konståk-

nings-EM samma år till 75 miljoner kronor. Friidrotts-EM i Göteborg 2006 beräknas ge mer än 200 miljoner i samhällsintäkter.

Det är viktigt att vi i Sverige fortsätter att arrangera fler stora idrottstävlingar.

De initiativ som nu tagits för att möjliggöra en starkare satsning på elitidrotten är positiva, men det är viktigt att även handikappidrotten här får sin rättmätiga del när det gäller dess deltagande i Paralympics. Vi anser också att Dövas världsspel skall jämföras med denna tävling. Särskilda medel bör därför avsättas för att möjliggöra deltagande i Döv-OS. Internationella framgångar för svenska idrottsutövare ger positiva effekter för bilden av Sverige samtidigt som fler kan stimuleras att ägna sig åt idrott. Det är viktigt att staten deltar i detta arbete.

Antidopningsverksamheten

Kampen mot dopning har i flera decennier varit en av idrottens viktigaste trovärdighetsfrågor. Den har också behandlats som en sådan av idrottsrörelsen, vilken satsat stora resurser på såväl utbildning och information som en omfattande kontrollverksamhet. Sverige är en av de mest tongivande länderna i världen för att få bukt med dopningsfusket.

I dag är problemen med dopning emellertid inte bara en idrottsfråga utan lika mycket en allmän folkhälsofråga. Som bl.a. den s.k. Dopningsutredningen påpekat är det numera många, i första hand ungdomar, utanför den organiserade idrotten som dopar sig av framför allt "kosmetiska" skäl. Samma tendens finns över hela Europa.

Sverige har i dag ett högklassigt, av Internationella Olympiska Kommittén ackrediterat, laboratorium vid Huddinge sjukhus. Det är ett av 26 laboratorier i världen. Laboratoriets kvalitet borgar för god rättssäkerhet och utgör samtidigt ett viktigt argument i strävan att få stora internationella idrottsarrangemang till Sverige, eftersom dessa internationella arrangemang ofta kräver en snabb tillgång till analyser.

Världsantidopningbyrån Wada inrättades av Internationella Olympiska Kommittén (IOK) i oktober 1999. Bildandet av Wada var ett resultat av den världskonferens som arrangerades tidigare samma år i efterdyningarna av dopningsskandalerna under cykeltävlingarna Tour de France och Giro d'Italia samt inom proffsfotbollen. Wada är organiserat som en stiftelse och är i dag den internationellt ledande antidopningsorganisationen. Organisationens syfte är att försvara principen om en dopningsfri idrott. Det är viktigt att svensk idrottsrörelse och staten ger Wada stöd i dess verksamhet.

Fel! Okänt namn på

Idrotten och ekonomin

Den verksamhet som bedrivs inom idrottsrörelsen medför kostnader av skilda slag förutom det ideella arbete som läggs ned. Det gäller inköp av redskap, utrustning, lokala anläggningshyror, löner och ersättningar till anställda, kostnadsersättningar till ledare och utövare, skatt och arbetsgivaravgifter etc.

De finansieringskällor som står till idrottsrörelsens förfogande är i stort:

- Deltagaravgifter och entréavgifter m.m.
- Frivilliga bidrag av olika slag.
- Lotteriverksamhet, bingospel m.m.
- Statliga och kommunala bidrag.
- Olika former av sponsring.
- Egen rörelse i form av exempelvis kioskverksamhet eller försäljning av idrottsmaterial.

Staten påverkar i flera avseenden föreningarnas och förbundens möjligheter att utnyttja dessa finansieringskällor. Ett sätt att minska såväl de offentliga utgifterna som kostnaderna för idrotten är att helt eller delvis överta driften av anläggningar. Frivilliga insatser kan ge ett bättre ekonomiskt utfall samtidigt som inflytandet ökar.

Det statliga, landstingskommunala/regionala och kommunala stödet till föreningar och förbund är omfattande. Samtidigt påverkas utvecklingen av dessa bidrag självfallet av den allmänna ekonomiska utvecklingen och det statliga respektive kommunala budgetläget.

En av de traditionellt största finansieringskällorna för idrott och övrig ideell verksamhet är lotterier.

Uttaget av skatter och arbetsgivaravgifter påverkar självfallet idrottsrörelsens ekonomi, direkt som indirekt. I ett samhälle med högt skatteuttag minskar möjligheterna för medborgarna att finansiera verksamhet genom frivilliga bidrag, deltagaravgifter och entréavgifter.

Ge idrotten en större andel av spelmarknaden

Spel och lotterier är idrottens viktigaste intäktsområde. Den totala spelmarknaden omsätter i dag ca 40 miljarder kronor. 1971 hade folkrörelserna ca 30 % av spelmarknaden och i dag är motsvarande andel endast 14 %. Försämringen har skett på en marknad som totalt styrs av staten, samma stat som äger det bolag, Svenska Spel, som lagt beslag på ökande marknadsandelar. Det är helt nödvändigt att idrottsrörelsen får en betydligt större avkastning från spelmarknaden för att därmed kunna öka sin självfinansieringsgrad. När staten 1995 beslutade att åter ge tillstånd till s.k. enarmade banditer beslutade riksdagen att vinsten skulle gå till idrotten och Ungdomsstyrelsen. Tio år senare får idrotten enbart 50 % av överskottet från de enarmade banditerna. 2004 fick idrotten en miljard kronor från Svenska Spel. Huvuddelen av resterande överskott gick till staten, trots att idrotten tidigare lovats dessa pengar.

Totalt går därmed 3,6 miljarder kronor från Svenska Spel in i statskassan. Vi anser att en betydligt större del av dessa pengar borde tillföras idrotts- och ungdomsrörelser.

Sponsring

Idrottsrörelsen är beroende av bidrag från allmänheten. Företag har behov av att synas i positiva sammanhang. Företag använder därför en del av sina anslag för reklam och PR för att sponsra idrottsklubbar. I gengäld får företagen reklamplatser på exempelvis fotbollslagets dräkter, väggar, rinkar, annonser i program m.m. Det föreligger inga avdragsbegränsningar för företagen när det gäller reklamkostnader. Trots detta ifrågasätter ibland skattemyndigheten rätten till avdrag för sponsring. Vem skall avgöra vad som är till nytta för företaget? Företagaren? Revisorerna? Skattemyndigheten? Skattedomstolarna?

Självklart måste det enligt vår uppfattning vara företagsledningen som har bäst förutsättning att bedöma värdet för företaget. Revisorernas uppgift är att granska om sponsringen överensstämmer med företagets intresse och att beloppen är rimliga. Det kan och skall inte vara skattemyndigheten som godtyckligt avgör detta. Tydligare regler måste skapas. Otydliga regler kan innebära att företag avstår från sponsring på grund av osäkerhet om skattemyndigheten godkänner avdragen.

Idrottens skattefrågor

Idrottsrörelsen påverkas liksom andra ideella organisationer såväl direkt som indirekt av det höga skatteuttaget i Sverige. Indirekt leder ett högt skatteuttag till mindre marginaler för medborgarna och därmed sämre förutsättningar att frivilligt bidra till föreningarnas verksamhet. Till det kommer de direkta effekterna av skatter på spel och verksamheten i föreningarna.

En annan skatt som slår hårt mot idrottsrörelsen är den reklamskatt som i dag tas ut på olika former av reklam som säljs av idrottsföreningar och förbund. Det gäller bl.a. annonser i programblad, arenareklam m.m. Enligt vår mening bör reklamskatten slopas med tanke på de snedvridningar den medför. Detta har även riksdagen beslutat. Det är anmärkningsvärt att regeringen ännu inte effektuerat riksdagens beslut!

Traditionellt är det kommunerna som har tagit huvudansvaret för anläggningarna, speciellt i storstadsområdena. Under 1990-talets kärva kommunala ekonomi har emellertid många kommuner strävat efter att lägga över detta ansvar på i första hand idrottsföreningarna. Idrottsrörelsen har också varit beredd att axla detta ansvar, något som visas av det faktum att i stort sett inga anläggningar behövt stängas.

Fel! Okänt namn på

Dessvärre försvårar nuvarande lagstiftning, framför allt på momsområdet, denna utveckling. En idrottsförening som tar över en anläggning är normalt inte redovisningsskyldig till moms för denna verksamhet och har därmed inte någon avdragsrätt för sina momskostnader. Kommunerna ersätts i efterhand för sina momskostnader av staten. Motsvarande kompensation står inte till buds för en idrottsförening. Detta innebär i praktiken att föreningsdrivna anläggningar belastas med momskostnader medan kommunalt drivna inte gör det. Av rättviseskäl bör idrottsanläggningar i skattehänseende behandlas på samma sätt, oavsett vem som har driftansvaret.

Det är nödvändigt att skatten sänks för alla människor så alltfler får möjligheter att kunna forma sina liv utifrån egen kraft. Genom att förutsättningarna ökar för de enskilda medborgarna att bidra till de olika idrottsföreningarnas verksamhet förbättras också idrottens möjligheter. Förändrade skatteregler kan också förmå svenska idrottsstjärnor att stanna i Sverige, i stället för att mer eller mindre tvingas flytta utomlands.

Riksidrottsförbundet lät inför sin stämma 2003 genomföra en särskild skatteutredning. Utredningen visade att skattereglerna på många områden är så oklara att inte ens landets främsta experter klarar av att tolka dem. Hur skall då idrottsföreningar kunna göra detta?

Det måste till ett klarare regelverk från skattemyndigheterna om vad som skall beskattas och vad som skall vara skattefritt. Dagens snåriga regelsystem behöver snarast förbättras och förändras. En idrottare eller idrottsförening skall inte på grund av oklara regler behöva råka i klammeri med skattemyndigheterna.

Det skall inte heller vara så att en idrottsförening av skatteskal känner sig tvingad att bilda bolag även om det av andra skäl kan vara bra.

Utredningen om de skatteregler som berör idrotten måste snarast bli klar – idrotten har inte råd att vänta längre!

Stockholm den 29 september 2005

Kent Olsson (m)

Lena Adelsohn Liljeroth (m)

Anita Sidén (m)

Henrik S Järrel (m)

Anne Marie Brodén (m)

Anna Lindgren (m)

Margareta Pålsson (m)

Henrik Westman (m)